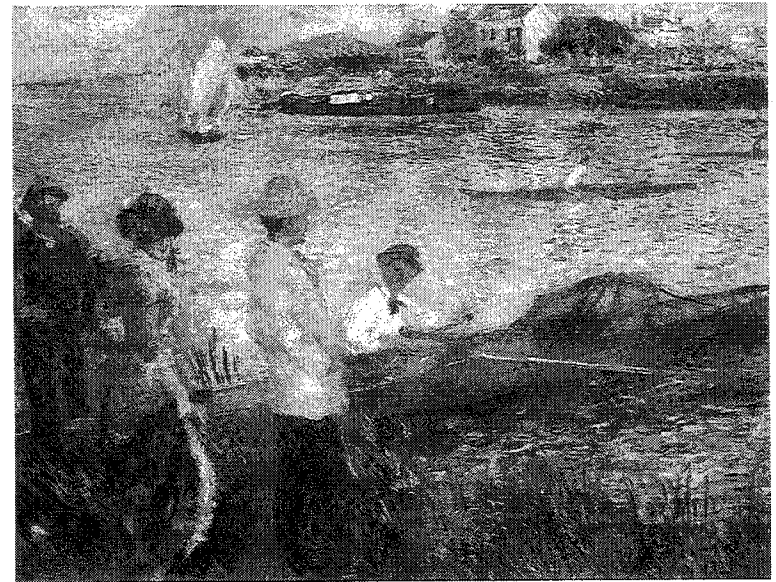

LUIGI GIUSSANI

SPOREN VAN DE CHRISTELIJKE ERVARING:

ONTMOETING MET CHRISTUS

LITTERAE COMMUNIONIS

CAHIER 3

SPOREN VAN DE CHRISTELIJKE ERVARING

Ontmoeting met Christus

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1. De gebeurtenis
2. Een buitengewone aanwezigheid
3. De heerser over de natuur
4. Hij kent en begrijpt ons
5. De heer van het woord
6. De goede herder
7. Wie is deze man?
8. De ontmoeting vandaag
9. Deelnemen

voorpagina: *Oarsmen at Chatou*, Pierre Auguste Renoir,
National Gallery of Art, Washington D.C.

Dit cahier is een uitgave van Litterae Communionis, tijdschrift van de beweging
Comunione e Liberazione. Redactieadres: Minister Beversstraat 40, 6042 BN Roermond.
december 1998.

Voorwoord

Dit boekje bevat de Nederlandse vertaling van het tweede hoofdstuk van "Tracce d'esperienza cristiana e appunti di metodo cristiano" (1972). Als zodanig vormt het een vervolg op een eerdere uitgave van Litterae Communionis: "Sporen van de christelijke ervaring: De vraag naar het menszijn". Hierin stond de mens en zijn menselijke ervaring centraal: de mens die zich serieus op het leven inlaat merkt dat hij behoeftig is; hij is eenzaam, omdat hij zelf niet in staat is zijn diepste behoeften te vervullen, noch zijn anderen daartoe in staat; dat brengt hem ertoe zich met anderen samen te doen en in een gemeenschap die mensen te volgen die zijn ervaringen beter waarnemen en begrijpen dan hijzelf; het brengt hem er ook toe te vragen aan het Mysterie dat hem kan helpen in zijn onvermogen, m.a.w. hij zal gaan bidden als uitdrukking van de verwachting van een Ander.

Het voorliggende boekje nu richt de aandacht op de persoon van Jezus Christus die de zin van en het antwoord op de menselijke ervaring is. Als wat voor een persoonlijkheid komt hij uit de teksten van de Evangelien naar voren? Het buitengewone van deze mens deed bij de mensen in zijn omgeving de vraag opkomen: "Wie is deze man eigenlijk?". Een groepje Joden bleef bij hem ook al begrepen ze niet veel van hem. Zij zouden in de nabije toekomst, nadat ze eenmaal begrepen hadden, de wereld veranderen. De uitdaging die van Jezus van Nazareth uitgaat – "wie zeggen jullie dat ik ben?" – is tot op de dag van vandaag dezelfde gebleven. De ontmoeting met de christelijke gebeurtenis kan ook vandaag plaatsvinden en het zich er al of niet op inlaten blijft ook vandaag een kwestie van eenieders vrijheid.

De redactie

1. De gebeurtenis

Wat wij als menselijke ervaring beschreven hebben is alle mensen eigen¹. Alleen Christus heeft al deze aspecten van het menselijk bestaan adequaat waargenomen en te voorschijn gebracht. Hij alleen heeft hun definitieve zin geopenbaard, doordat hij ze op onverwachte en onvoorziene wijze een waarde heeft toegekend. De historische ontmoeting met deze mens vormt het centrale punt vanwaaruit de menselijke ervaring begrijpelijk wordt en haar beslissende betekenis krijgt.

Juist deze ontmoeting willen wij nu opnieuw beleven. En daarom zullen wij nu de eerste momenten waarin deze gebeurtenis voor het eerst opdook bekijken:

“De volgende dag stond Johannes daar weer, nu met twee van zijn leerlingen. Hij richtte het oog op Jezus die voorbijging en sprak: ‘Zie het Lam Gods’. De twee leerlingen hoorden hem dat zeggen en gingen Jezus achterna. Jezus keerde zich om en toen hij zag dat zij hem volgden, vroeg hij hun: ‘Wat willen jullie?’. Zij zeiden tot hem: ‘Rabbi’ –vertaald betekent dit: ‘Meester’- ‘waar woon jij?’. Hij zei hun: ‘Kom en zie!’. Daarop gingen zij mee en zagen, waar hij woonde. Die dag bleven zij bij hem. Het was ongeveer het tiende uur” (Joh.1,35-39).

Eén van de twee is degene, die de gebeurtenis vertelt en die – ondertussen al honderd jaar oud- zich precies elk detail van dit uur herinnert. Want deze gebeurtenis was voor hem het begin van een nieuw leven.

En het verhaal gaat verder met de ontmoetingen van Philippus en Natanaël. De laatste was de ‘oude’ onder hen, hij was een ervaren en verstandig mens, die zich door niemand iets liet wijs maken. ‘Kom en zie’ riepen hem de anderen toe. Om iemand te overtuigen, is dit altijd het beste argument. “Jezus zag Natanaël naar zich

¹ Zie: Sporen van de christelijke ervaring: De vraag naar het menszijn, Litterae Communionis, cahier 2

toekomen en zei over hem: 'Dat is waarlijk een Israëliet in wie geen bedrog is!' ..." 'Hoe ken jij mij?', vroeg Natanaël hem, die zich niet wilde laten verblinden. "Voordat Philippus jou riep, zag ik jou onder de vijgeboom zitten". En Natanaël is onmiddellijk overtuigd: "Rabbi, jij bent de Zoon van God" (verg. Joh.1,45-49). Vanaf dit ogenblik begint Christus, die mens, in het denken en doen van anderen een rol te spelen.

Na de eerste verbazing zijn de leerlingen zo zeer getroffen door zijn woorden en door de wijze waarop hij hen aankijkt, dat zij hem meteen accepteren en hem hun vertrouwen schenken. In het daarop volgende hoofdstuk van het Evangelie dat het wonder tijdens de bruiloft van Kanaä beschrijft, staat aan het einde: "Zo maakte Jezus een begin met de tekenen ... en zijn leerlingen geloofden in hem" (Joh.2,11). Dit toont aan dat de gebeurtenis niet in een korte tijdspanne plaatsvond.

Ook al erkenden de leerlingen hem vanaf de eerste ontmoeting als de Messias, zij zouden deze buitengewone gebeurtenis meteen weer zijn vergeten, als zij hem niet ook in het vervolg gezien zouden hebben. Maar doordat zij bij hem bleven, verdiepten zij hun oorspronkelijke indruk. Hun geloof schoot steeds meer wortel in dit voortdurend samenkomen van indrukken en gevoelens. Het was niet zo, dat zij voorheen bedriegers waren en nergens in geloofden. Veeleer volgden zij de wetmatigheid van het menselijk bewustzijn die een dergelijke ontwikkeling met zich meebrengt. Daarom staat er in het Evangelie bij de bruiloft van Kanaä, evenals op andere plaatsen: "... en zijn leerlingen geloofden in hem". Er vindt een verdieping plaats, die de mens naar die graad van zekerheid voert, dat hij op een bepaald moment overtuigd zeggen kan: het is waar.

Laten wij nu de trekken van Christus' persoonlijkheid proberen te schetsen die voor de leerlingen zo buitengewoon waren, zoals ze ook voor ons buitengewoon zijn.

2. Een buitengewone aanwezigheid

Christus toont vooral in elke situatie gezag en overwicht. Laten wij proberen ons die mensen voor te stellen die wekenlang zien hoe hij zich eerst ophoudt op de oever en die dan in de volgende drie jaren voortdurend getuigen zijn van buitengewone gebeurtenissen. Tot aan het punt dat enkelen alles achterlieten om hem voor altijd en overal te volgen.

Zij waren gewend geraakt aan oproerkraaiers, vooral in die jaren waarin allen de Messias verwachtten; en deze oproerkraaiers veroorzaakten zeker onrust. Maar Jezus treedt buiten de normale schema's. Hij roept de mensen niet op om tegen het Romeinse Imperium de wapens op te nemen. Hem bespioneren om hem op heterdaad te kunnen betrappen, -dat was de wens van de leiders. Ongewild leggen zij daarmee voor ons getuigenis van hem af.

Het is middag en Christus trekt zich in een hut terug om te eten, maar het volk verspert de ingang. Christus blijft hen toespreken. In de eerste rij zitten de Farizeeërs. Er wordt een mens naar hem gebracht die al twintig jaar verlamd is. Omdat ze er niet in slagen hem door de deur naar binnen te brengen, laten zij hem door het dak naar beneden zakken aan de zijde van Christus. Hij wendt zich tot de man: "Heb vertrouwen, mijn zoon, je zonden zijn je vergeven!". Tegelijkertijd denken de Farizeeërs: 'Hij lastert God, want wie behalve God kan zonden vergeven?'. Die mens nu wendt zijn ogen af van de arme zieke en kijkt de aanwezigen recht aan. Hij zegt: "Wat is gemakkelijker te zeggen: je zonden zijn je vergeven ! of: sta op en loop? Welnu ik zeg je: sta op, neem je bed op en ga naar huis". En hij neemt zijn bed op, laadt het op zijn schouders en gaat weg, midden door het begrijpelijk geschreeuw van de menigte (verg. Matth.9,1-8).

En onafgebroken, elke dag, gebeuren dergelijke dingen: "s avonds kwam hij moe van het genezen terug" -dit is een keervers in het Evangelie.

3. De heerser over de natuur

Degenen die Christus gevolgd zijn zijn ooggetuigen van zijn buitengewone macht over de natuur.

“Toen hij in de boot stapte, volgden zijn leerlingen hem. Opeens raakte de zee in hevige beroering, zodat de golven over de boot sloegen; hij echter lag te slapen. Zij gingen naar hem toe en maakten hem wakker met de woorden: ‘Heer, red ons, wij vergaan!’ Hij sprak tot hen: ‘Waarom zijn jullie bang, kleingelovigen?’. Dan stond hij op, richtte zich met een dwingend woord tot de winden en de zee, en het water werd volmaakt stil. De mensen stonden verbaasd en zeiden: ‘Wat voor iemand is dat toch dat zelfs de winden en de zee hem gehoorzamen?’” (Matth.8,23-27).

4. Hij kent en begrijpt ons

Maar het vermogen dat op ons de meeste indruk maakt en dat ertoe leidde dat Natanaël zich overgaf en dat eenieder van ons de adem beneemt is de heerschappij over onze gedachten en ons hart: een omvattend begrijpen. Voor hem is het iets normaals de mens op grond van zijn verleden en zijn intenties te begrijpen; daarom merken allen dat ook dit verborgen bereik van de menselijke persoonlijkheid voor hem volkomen duidelijk is.

Vermoeid gaat hij bij een bron zitten en er komt een vrouw om water te halen: “Geef mij te drinken”, vraagt Jezus haar en die vrouw drijft de spot met hem op een brutale, onbehouwen wijze. “Als je wist wie het is die tot jou zegt: geef mij te drinken, dan had jij erom gevraagd”. “De bron is diep en jij hebt geen emmer, hoe kun je mij dan te drinken geven?” ... “Ga en roep je man”. “Ik heb geen man”. “Inderdaad, dat zeg je juist: ik heb geen man. Want je hebt vijf mannen gehad en degene die je nu hebt is niet je man” (verg. Joh.4,1-30). Daarmee geeft zij zich gewonnen.

Wanneer men bij prostituees en tollenaars voorbijkwam, moest men een boog van tien meter om hen heen lopen om niet besmet te raken: dit was een verstandige manier om aan stijfkoppen de morele wet bij te brengen. Maar hij gedroeg zich volkomen anders, ja hij ging zelfs samen met hen eten. “Toen kwam hij in Jericho en ging door de stad. Daar woonde een man namens Zacheüs; hij was het hoofd van de tollenaars en was zeer rijk. Hij wilde graag zien wie deze Jezus was, maar de menigte versperde hem het uitzicht; want hij was klein. Daarom liep hij vooruit en klom in een vijgeboom om Jezus te zien die daar langs moest komen. Toen Jezus daar aankwam, keek hij omhoog en sprak tot hem: ‘Zacheüs, kom snel naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis te gast zijn’. Toen kwam hij snel naar beneden en nam Jezus bij zich in huis. Toen de mensen dat zagen, waren ze verontwaardigd en zeiden: hij gaat op bezoek bij een zondaar. Zacheüs keerde zich echter tot de Heer en zei: ‘Heer, de helft van mijn vermogen wil ik aan de armen geven, en als ik van iemand te veel heb geïnd, dan geef ik hem het viervoudige terug’” (Luc.19,1-8).

Voor hem bestaan er geen hokken: moeiteloos dringt hij – verrassend en tactvol- in de gecompliceerde vervlechtingen van het menselijk hart binnen. Wat mij toebehoort is zo alsof het van hem was.

Niets kan een mens zo zeer omverwerpen –in de zin van een onvoorwaardelijke overgave- als het feit dat hij ontdekt en begrepen wordt.

5. De Heer van het woord

Zijn scherpzinnigheid was onweerlegbaar. Zelfs Farizeeërs en schriftgeleerden, die in de hele wereld toch beroemd waren wegens hun slagvaardigheid, stonden voor hem machteloos.

“Toen gingen de Farizeeërs onder elkaar beraadslagen hoe ze hem in de val konden laten lopen. Zij stuurden hun leerlingen met de

Herodianen op hem af met de vraag: 'Meester, wij weten dat gij oprecht zijt en de weg van God in oprechtheid leert; en gij stoort u aan niemand, want gij ziet de mensen niet naar de ogen. Zeg ons daarom: wat dunkt u, is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer of niet?'. Maar Jezus doorzag hun valsheid en zei: 'Waarom proberen jullie mij te vangen, jullie huichelaars? Laat mij de belastingmunt eens zien'. Zij hielden hem een denarie voor. Hij vroeg hun: 'Van wie is deze beeldenaar en het opschrift?'. Zij antwoordden: 'Van de keizer'. Daarop sprak hij tot hen: 'Geef dan aan de keizer wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt'. Toen zij dit hoorden, stonden zij verwonderd; zij lieten hem met rust en gingen heen" (Matth.22,15-22).

"'s Morgens vroeg verscheen hij weer in de tempel en al het volk kwam naar hem toe. Hij ging zitten en onderrichtte hen. Toen brachten schriftgeleerden en Farizeeërs hem een vrouw, die op overspel was betrapt. Zij plaatsten haar in het midden en zeiden tot hem: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt terwijl ze overspel bedreeft. Nu heeft Mozes ons in de wet bevolen zulke vrouwen te stenigen. Maar gij, wat zegt gij ervan?'. Dit bedoelden zij als een strikvraag in de hoop hem ergens van te kunnen beschuldigen. Jezus echter boog zich voorover en schreef met zijn vinger op de grond. Toen ze bij hem aanhielden met vragen, richtte hij zich op en zei tot hen: 'Laat degene onder u die zonder zonden is het eerst een steen op haar werpen'. Weer boog hij zich voorover en schreef op de grond. Toen zij dit hoorden, dropen zij een voor een af, de oudsten het eerst" (Joh.8,1-9). De valstrik is ontmaskerd en hun huichelarij wordt uitgedaagd.

Het woord van de meester is dermate fascinerend en doordringend, dat het moeilijk valt het niet serieus te nemen. Ja, het laat menigeen werkeloos toezien: "Toen de gerechtsdienaren bij de hogepriesters terugkwamen, vroegen zij: waarom hebben jullie hem niet hierheen gebracht? De gerechtsdienaren antwoordden: nog nooit heeft een mens zo gesproken" (Joh.8,45-46).

6. De goede herder

Er is nog een ander kenmerk waardoor hij opvalt. Machtige mensen, die zich erop voor laten staan dat ze onze ziel kunnen doorgronden of lieden, die ons vanaf de kathedr toespreken zijn zelden goed! Hij daarentegen "nam een kind, zette het op zijn knie en haalde het aan" (verg. Luc.9,47). Of: "Vervolgens begaf Jezus zich naar een stad die Nain heette; zijn leerlingen en een grote groep mensen gingen met hem mee. Hij was juist in de nabijheid van de stadspoort gekomen, toen daar een dode werd uitgedragen, de enige zoon van zijn moeder, en deze was weduwe. Een groot aantal mensen uit de stad vergezelde haar. Toen de Heer haar zag, voelde hij medelijden met haar en sprak: 'Huil maar niet'. Daarop trad hij op de lijkbaar toe en raakte die aan. De dragers bleven staan en hij sprak: 'Jongeman, ik zeg je: sta op!'. De dode kwam overeind zitten en begon te spreken, en Jezus gaf hem aan zijn moeder terug" (Luc.7,11-15).

De ervaring van goedheid heeft dezelfde betekenis als de ontmoeting met een houding, die dat wat we zijn waardeert en ons hoop geeft op datgene wat we zullen zijn; zij is "de vrede op aarde" (Luc.2,14), omdat God goed is. En God is goed, omdat hij ons redt. De verlossing is de verkondiging van een positiviteit in het leven.

Voor de mensen op wie hij zo'n grote en machtige indruk maakte buigt hij zich over de bloemen in het veld en beschrijft hun kleed; van de zon en de regen spreekt hij altijd met goedheid en fijnzinnigheid. Niet "Verdomme, vandaag regent het..." of "die vervelende zon...". De opmerkzaamheid die hij de mens betoont is vol van grenzeloos vertrouwen en oprechte hartelijkheid: zelfs je haren zijn geteld. Hij voelt medelijden ten aanzien van pijn. Hij kan niet eten, als hij niet eerst mensen heeft genezen. Hij huult over Lazarus en klaagt over de stad.

En menselijk was hij niet alleen in deze houding tegenover de natuur of in zijn deelnemen aan de kleinste dingen, maar ook omdat hij de vreugde van mensen wist te delen. Typisch is zijn waardering voor het gemeenschappelijk eten. Het grootste teken van zijn religie

is de maaltijd. Aan vele gelijkenissen van het Rijk Gods ligt de maaltijd ten grondslag, en de definitieve heerlijkheid beschrijft hij als een aan tafel zitten met Abraham, Isaak en Jacob².

7. Wie is deze man?

Het ligt voor de hand dat de mensen die hem volgden en vooral diegenen die hem voortdurend navolgden zich ten aanzien van een dergelijke persoonlijkheid op een zeker moment de vraag stelden: "Wie is toch deze man?".

Nicodemus –een geleerd en ontwikkeld man die op grond van zijn levenservaring tijden en ruimten overziet en verkort- erkent onmiddellijk dat deze mens alleen van God kan komen.

En niet anders gedragen zich die ruwe en onontwikkelde lieden, die alles achtergelaten hebben en hem gevolgd waren. Romano Guardini merkt in zijn boek "Het wezen van het Christendom" op: "Ze zoeken toenadering tot hem, luisteren naar hem, keren terug en hebben tenslotte de indruk van een onvergelykelijke persoonlijkheid. Deze indruk gaat geleidelijk over in een overtuiging. Jezus is in zijn 'zijn' superieur aan ieder ander ...".

In hem zit iets onverklaarbaars, een niet defineerbaar 'meer'. Het samenleven met Christus bracht een evidentie voort, de evidentie namelijk dat het alleen maar natuurlijk en gepast was om deze mens te vertrouwen. Tegen deze evidentie ingaan zou betekend hebben zichzelf tegen te spreken. Alleen omdat hij een woord sprak dat zij niet begrepen was voor hen geen reden geweest niet aan hem te geloven.

"Juist om datgene wat wij gezien hebben trouw te blijven moeten wij ook dat aannemen wat wij niet begrijpen, maar wat Jij zegt. In jou alleen ligt de zin van onszelf" (verg. Joh.6,67-69): zo zouden

wij de redelijkheid van Petrus' houding tegenover de gebeurtenis, die in het zesde hoofdstuk van het Johannesevangelie beschreven wordt, weer kunnen geven.

Waarin bestaat het verschil tussen degenen die een paar dagen tevoren nog opgewonden waren en dit kleine groepje trouwe volgelingen, die –op een andere manier- enthousiast zijn? De mensen zochten hem overeenkomstig hun eigen maatstaven; maar toen hij over de reden begon te spreken waarom hij gekomen was – het was een reden die de algemene verwachtingen oversteeg- verlieten de mensen hem: zij waren meer gehecht aan hun eigen begrensde dan aan de waarheid.

De groep van trouwe volgelingen daarentegen week niet van zijn zijde, ook al begrepen zij hem niet; op de vraag "Wie ben jij?" –hij antwoordde daarop geheimzinnig: "Ik en de Vader zijn één"- namen zij zijn antwoord aan, ook zonder het te begrijpen (verg. Joh. 10,30). Nog een paar uur echter voor zijn hemelvaart stellen zij hem –zoals we eerder al opmerkten- de vraag: "Meester, wanneer zul jij het Rijk Israël oprichten?" (verg. Hand.1,6). Ook al begrijpen zij na zijn dood en opstanding nog maar weinig, toch bewaren zij dat geheimzinnige antwoord bij zich, omdat "hij het hun gezegd heeft".

8. De ontmoeting vandaag

De uitgesproken menselijke houding van de eerste gelovigen is ook vandaag nog de onvermijdelijke houding. Christus is juist met de apostelen onderweg en ze komen langs een rots, die steil boven de weg uitsteekt: "Voor wie houden de mensen mij?" ... "En voor wie houden jullie mij? ... "Jij bent Christus, de zoon van de levende God". Petrus sprak woorden uit zonder hun ware en diepe zin te begrijpen. "Zalig ben jij Simon Barjona; want niet jouw geest, maar God heeft jou dit ingegeven. Jij bent Petrus en op deze rots zal ik mijn Kerk bouwen" (Matth.16,13.15ev.).

² verg. het eerste hoofdstuk van Karl Adams "Christus unser Bruder".

Ook vandaag wordt het christendom op een dergelijk antwoord gebouwd. "De mensen, voor wie houden zij mij? ... De boeken, de professoren, de naslagwerken, de schrijvers, de partijleiders, je vader, je moeder, je vrienden –wie zeggen zij dat ik ben?" "De eerste socialist, de eerste communist, de eerste liberaal, het grootste religieuze genie, een helderziende, een tovenaars, een onbekende met een toevallige naam...". "En jullie, voor wie houden jullie mij?"

"En jullie voor wie houden jullie mij?" Ons rijp, persoonlijk geloof begint als persoonlijk antwoord op deze vraag. Zolang als de wereld zal bestaan, zal de stem van een mens het geweten van andere mensen met een vraag uitdagen, die tegelijkertijd een aanbod is: "Jij bent God" zal in elke tijd uit dezelfde houding en op grond van dezelfde redenen voortkomen als die van Petrus.

Daarbij is het heel belangrijk te onthouden dat deze fundamentele dialoog, de beslissende keuze, die binnen een dialoog gemaakt wordt, twee componenten heeft. Allereerst het feit van een ontmoeting –de ontmoeting met de werkelijkheid van Christus- die een onvermijdelijke gelegenheid, een onuitwisbare gebeurtenis in het leven van de mensen vormt die deze ontmoeting beleven. Het tweede aspect wordt gevormd door de opmerkzaamheid voor dit feit: het 'er-bij-blijven', het bij deze ontmoeting blijven, het zich erop inlaten: dit is niet onvermijdelijk, maar een act van de vrijheid.

9. Deelnemen

Wat betekent het deelnemen aan een existentiële ontmoeting anders dan op haar heel de kracht van de eigen sensibeleit en van het eigen geweten, d.w.z. heel het eigen menszijn, in te zetten?

Christus als de beslissende werkelijkheid te ontdekken, die men geheel en al aanhangt, vloeit voort uit een samenleven. Nogmaals: hoe meer iemand het eigen menszijn tot op de bodem gaat, zijn eigen ervaringen serieus neemt en hoe intensiever hij zijn bestaan leeft, des te meer zal dit samenleven met de historische werkelijk-

heid van Christus de waarde van de ontmoeting daarmee duidelijk maken.

Christus komt naar de mensen toe met een vraag: en ons antwoord daarop heeft dezelfde betekenis als dat we hem als enig mogelijk antwoord op onze menselijke weg erkennen. Zich op deze weg inlaten is de voorwaarde daarvoor dat wij het aanbod van de ontmoeting met Christus kunnen aannemen en begrijpen. Hoe eenvoudiger de mens is, des te meer laat hij zich, misschien zonder het zelf te merken, op deze ontmoeting in: zo was het voor de Apostelen en de eerste leerlingen.

Voor de mens blijft de werkelijkheid in het duister gehuld en zijn ogen zoeken het licht dat de werkelijkheid zin verleent. De stem van een mens dringt tot ons door in de geschiedenis: "Ik ben het", "Qui sequitur me non ambulet in tenebris" [wie mij volgt zal niet in duisternis wandelen]. In de oceaan van de geschiedenis duikt opeens een WOORD op dat zich over alles uitspreidt en dat aan alles vorm en samenhang verleent: "...de dag breekt aan en de morgenster gaat op in jullie hart" (2Petr. 1,19). Alleen als ik daarnaar luister, als ik me openstel voor de wereld en dit licht, als ik voor de wereld ontvankelijk en voor het licht beschikbaar word, kan ik begrijpen dat dit licht waar is.

De echo van het aanbod van deze mens, de verifiëring van dit aanbod is het grote avontuur van het menselijk leven. Een avontuur dat van het leven en van de geschiedenis een zinvolle weg maakt in plaats van het in een veelvoud van afzonderlijke ogenblikken uiteen te laten vallen, een groot avontuur, dat van het gevoel van nuttelosheid bevrijdt en dat in de kracht van de hoop gegrondvest is.

In het Evangelie bevindt zich een passage die het drama van een dialoog tussen het bewustzijn van de mens en de aanwezigheid van Christus indrukwekkend beschrijft: "Zo kwamen zij bij het dorp waar ze heen gingen, maar hij deed alsof hij verder moest gaan. Zij drongen bij hem aan: 'Blijf bij ons, want het wordt al avond en de dag loopt ten einde'. Toen ging hij binnen om bij hen te blijven.

Terwijl hij met hen aanlag, nam hij het brood, sprak de zegen uit, brak het en reikte het hun toe. Nu gingen hun ogen open en zij herkenden hem, maar hij verdween uit hun gezicht. Toen zeiden ze tot elkaar: 'Brandde ons hart niet in ons, terwijl hij onderweg met ons sprak en ons de Schriften ontsloot?'"(Luc.24,28-32).

Dit gemeenschappelijk geleefd gebaar, d.w.z. het breken van het brood, wordt voor hen tot een verhelderende hypothese, die licht werpt op de weg met deze onverwachte reiziger; in het licht van dit gebaar "verifiëren" zij heel de ervaring met die ontmoeting.

Wij kunnen ons nu alleen nog deze ene vraag stellen: Hoe kan het dat deze hypothese zich voor hen niet al eerder had aangediend? Het ontstaan van deze hypothese is een gave, zij is genade.

Het gelaat van Christus, fragment van 'Il Tributo', Masaccio, Brancacci-kapel, Florence